

הצבא האדום בראי האויב

קטעים מתוך יומנו של מפקד פלוגה גרמני ב"מסע המזרח"

דבר שבאופנה: המונים צפופים, מדורגים בחמשה—
ששה גלים, אש כלי-ידיה רבים מאוד — אך לקוית-
כיוון, וצעקות אימים³. את ההתקפות והתקפות-הנגד
המקומיות, בקנה-מידה קטן יותר, הם מנהלים לרוב
בחריצות-מעשה גדולה הרבה יותר. משהם מניעים
מבצעים גדולים יותר, הם מפעילים את המון האדם
ללא היסוסים רבים. מתקבל הרושם כאילו כל ידיעתם,
הטבועה בהם מלידה, בעניני התגנבות, הסתתרות
ומארכים, ניצול תחבולני של כל האפשרויות הגלומות
באופי השטח — אותה ידיעה שיש לנו דרך-ארץ
כזו בפניה — נשכחה ונעלמה. באופן קישת ומתוך-
קהות החושים, מטילים הם עצמם אל תוך ברד האש-
של מכונות-הירייה. רוסיה זו אשר אין להבניה!

28.10.42. — בהגנה לוחם איש הצבא האדום
בחריצות ובעקשנות, אף בהיתרו יחידי וללא תמיכה.
לעומת זאת, בהתקפה מתגלה מדי פעם המחסור
בהנהגה נכונה. אמנם, קויה הכלליים הנם בדרך-
כלל נכונים. המטה הכללי הרוסי למד משהו: הוא
עושה אתנו עתה מה שפעם עשינו אתו, בעתות
„מערכות-הקלחת" הגדולות⁴. בין המבצעים הנוכחיים
שלו, שתוכננו במדוקדק והוכנו בהקפדה רבה עד
לפרטיהם — ישנם כאלה שלהם דמיון משגע ממש
למעשי-תיכנון גרמניים מאו. אולם אחר הוא המצב
לגבי מפקדים נמוכים יותר. הם לוחמים באומץ-לב
רב, אך ללא תיאום. הרושם הוא כאילו לכל פעולה
מיוחדת בין סוגי החיל השונים — צריך להבטיח
מדי פעם פקודה מיוחדת מסמכות גבוהה יותר.
כלל אינה ניכרת יוזמה עצמית של קצינים נמוכים
יותר, למשל — בשינוף הפעולה „רגלים —
ארטילריה" או „רגלים — שריון"; והרי ההתעצות
לשם קבלת החלטה במשותף נדרשת למעשה לעתים
כה קרובות, כאשר נפסק, באופן זמני, הקשר אל
מוסדות הפיקוד העליונים יותר ותנאי מצב הקרב
מחייבים לנקוט בפעולה מסויימת.

29.11.42. — לפלוגת החסימה, אשר בימים
האחרונים החלו מציבים אותן מאחורי חזיתו של

27.9.42. — חיל-התותחנים הרוסי הנו טוב.
יש לו הישגים ניכרים בעריכת-האש הכוללת. הרוסים
עדיפים עלינו באופן ברור באשר לכלי-הנשק
התלולים של הרגלים¹. חיל-הרגלים של האויב, אם
גם משתמש הוא במטילי-רימונים אשר מתקני הכיוון
שלהם הנם ממש פרימיטיביים, משיג הוא בכל זאת
הישגי אש בולטים ביותר. ההשפעה הפסיכולוגית הנה
גדולה ביותר, היות והקולות הנגרמים תוך כדי
תעופתו של הרימון הנם מעטים וכמעט ואינם
מאפשרים לחשב למפרע את כיוון תעופתו, ובגלל
נפץ-היריה החלש גדול הקושי באיתורה של עמדת-
האש האויבת. שלושת מטילי-הרימונים קטני-הקוטר
אשר לפלוגת הרגלים שלנו — פגיעתם כמעט ואינה
פגיעה. 5 כ"מ ירי ס"מ — נראה כי אלה הנם
הקליברים שפעולתם תכליתית ביותר. עכשיו
החילונו, במסגרת רחבה ככל האפשר, להפעיל מצדנו
אנו את נשק-ההטלה שנפל לידינו כשלל אויב.
ב„דו"חים לסיכום נסיונונו" צוין כי דרוש לנו בשטח
זה ציוד אחר, משוכלל יותר, וישנם סיכויים לכך.
28.9.42. — „עוגבו של סטאלין", לפי הכינוי שלנו,
זבפי הרוסים: „קטיושה" — אשר לאחר הופעתו
הראשונה הפך לשיחת גזרת-החזית כולה, — נתגלה
כבעל-ערך פחות מהמשוער. ביסודו קיים דמיון
בינו לבין „מטילי-הערפל" שלנו², אלא שבנינו
פרימיטיבי ביותר — והרעש והריחות הנגרמים על
ידו עולים על הישגיו. ה„קטיושות" המשמשות מסלולים
לשיגור הקלעים מונחות בצורה בלתי מדוקדקת
למדי. נראה הדבר כי הוא מאפשר כיוון-יריה גס
בלבד; ובכל זאת משתרגשת על בן אדם, בפעם
הראשונה, חוויה זו — כש-16, ואפילו 32 או 64, קלעי-
נפץ כבדים מטיחים בבת אחת על פני חלקת-מדורן
קצרה יחסית — „חודר הדבר לעצמותיו".

2.10.42. — איש הצבא האדום לוחם בהגנה
טוב יותר, וביכולת רבה יותר, מאשר בהתקפה.
בשעת פעולות תוקפניות דומה הדבר כאילו אותו
הנהוג הרוסי מימי מלחמת העולם הראשונה הנו עדיין

(3) מעניין לציון כי בימי מלחמ"ע הראשונה נכתב
רבות דוקא על הגרמנים כי הם המרבים להשתמש במכנים
דחוסים יחסית בהתקפה. — המער. (4) „קלחת" —
פירושה הקפה מלאה של גוף-צבא אויב משני אנפיה. ואח"כ
ניתוקו מן העורף והשמדתו ההדרגתית בהיתור נתון בטבעת.

* נמסרים כאן כלשונם, על מגמות הסילוף המופיעות
בהן לעתים.
(1) דהיינו, המרגמות. בראשית המלחמה הגרמנית-
סובייטית היו עדיין הגרמנים „עלי הוויז' התוקן יותר בשטה
זה. — המער. (2) דאה תזכרת „מערכות" י"ה—י"ט, תש"ד.

80 או אף 60 מטר מקוֹ-הקרב הראשי שלנו, בונים ללא רעש את עמדות המארב ובאפרורית הבוקר פותחים הם בציד; אח"כ, במשך היום, שוכבים הם בדומיה מוחלטת ורק צופים. בתוצאותיה של תצפית זו הם משתמשים אח"כ עם דמדומי-הערב או אף בלילה שלאחריו. הם קבעו, ע"י סימונים פשוטים, את הכיוונים בהם נמצאות עמדות שנתגלו להם, ועתה יורים הם אש לעומת כל רחש. האש הנה מדויקת במידה בלתי נעימה למדי, ואם גם לא תמיד הם פוגעים — הרי, על כל פנים, מפירות היריות, הגוררות עליך שקט מוחלט וזהירות מתוחה, את אותה ההתפרקות והמנוח שכה מהנים הם בלילה. סבלנות כזאת לשהות ביחידות שעות על גבי שעות, ללא תנועה — הריהו דבר אשר אנו, הנמשכים אחר פעולה ותנועה, יכולים להשיגו אך בקושי. הרי זה ענין המותנה בתכונת האופי.

11.3.43 — מחלקות הצלפים שלנו, המצויידים ברובים מיוחדים בעלי משקפות-כיוון, זוקפות לחשבונן הישגים טובים. מחוץ, ונוסף, למחלקות הללו, יש עתה לכל מחלקת רובאים של הרגלים „צלפים פרטיים" משלה (לפחות 2).

20.3.43 — עד כמה נשתנה מאז ראשית המלחמה כל פרצופה של פלוגה רובאית. עצמתה הלוחמת עולה עתה אך לעתים רחוקות על 50 איש. ואלו רוחב הגזרות נשאר כמעט כפי שהיה. עצמת האש גברה במידה ניכרת. יותר מכוונת-יריה (כולל מקלעים — המערכת) ותת-מקלעים, מטילי רימונים רבים וטובים יותר, חוליות-סער מיוחדות וצלפים — ומעט מאוד קרבינים רגילים. נושא הרובה הרגיל והתקין כמעט ונעלם, בפנותו את מקומו ל„מומחים כענפים שונים"; עצמת-האש רבתה — ותפקידיה נתחלקו במיוחד. אולם גם התביעות המוצגות בפני החייל הפרט — גדלו. הוא עמוס בהתמדה מעמסות-יתר. גם הדמות החיצונית של איש הרגלים „לבוש המדים" אבדה מומן. במקום הציוד השומר על הנוהג האחיד, באו כל מיני סטיות והמצאות אינדיבידואליות אשר בדרך-כלל משלימים עמן בהודאה שבשתיקה. אנשי-צבא למדי-החיות, הוותיקים והמנוסים, יש להם „סודות" ותחבולות משלהם, שעמדו במבחן. דקדוקים שבחומרת בעניני הזבלת תחמושת, השמירה על רימוני-היד ועל את-התפירה, נשיאת האקדה, והקפדה יתרה על תלבושת אחידה היו הופכות כאן, במסיבות הקיימות, למעשה שבהקנטה ובהתעמרות.

(5) קרה-קרב — להברל מ מ ד ו ת קדמיות בלתי רצופות.

האויב, בפקודה לפתוח באש על חיילות נסוגים — אין תכלית. דיביות מובחרות כמו אנשי הקומסומול וגייסות הגברדיה, אינן זקוקות לאמצעים כאלה. גם בלעדי כך לוחמים הם בקנאות עד לאיש האחרון שבהם, ואילו על גופי-צבא רכרוכיים ההשפעה היא שינסו „להתגנב אל השבי". מהדיביות האוֹבִּיקִית, העומדת כרגע מולנו, עברו במשך השבוע האחרון, בגזרת בטליון אחד, — כ־350 איש, ומהם — האונסים את קציניהם לבוא אתם; הם מורעבים למחצה, ומזויינים באופן לקוי (רובה לכל שלושה!). כש-לפניהם ומאחוריהם כלי-נשק קטלניים — העדיפו המונגולים הללו, האנאלפאבטים ברובם, ללכת בעצמם בשבי. משמעת ואומץ-לב אין רוכשים באונס.

30.11.42 — מפתיע הדבר עד כמה רעה היא הזנתם של החיילים הרוסיים. לעומת הנורמה האירופית הריהם מעטי-צריכה עד כדי פרימיטיביות.

3.12.42 — אחד הצדדים החזקים של חיל-הרגלים הרוסי הוא נכונותו המתמדת להתקפות נגד חריפות. בדרך-כלל, מיטיב האויב לדעת בדיוק את „רגעי פיק-הברכיים" אצל הגייסות שפרצו לתוך מערך עמדותיו. משפרצת לתוך מערך-עמדות רוסי אין עדיין פירושו של דבר שכבר השתלטת עליהם. גייסות חסרי נסיון-קרב, נאלצים לשלם, שוב ושוב, „דמי-לימוד" העולים ביוקר.

24.2.43 — חיל-האוויר הרוסי אינו מצטיין בקליעתו. בשטח זה לא הוסיפו טייסיו דעת במשך כל החדשים הללו. אפילו עתה, כשהם טסים במכוונות אמריקאיות מצויינות, מגלים הם, לעתים קרובות, „רמת חובבים" הן בשעת קרבות-אוויר והן בהפצצות. לרוע המזל, מכשיל דבר זה, לעתים קרובות, את אנשינו אנו — הנתפסים לקלות-ראש.

3.3.43 — שוב ושוב מתגלית אותה התופעה: פעולות קרב אשר בהן חשובים זריות וחריצות, ההסתגלות לצורות הנוף, ניצול של מארבים, וכדומה — הן המתאימות ביותר לאיש הצבא האדום. לאלה שייכים — קרב הלילה, קרב היער, הקרב בשטח בנוי; בכל אלה יכול הוא תמיד להאחו, מחדש, אחיזה-של-ממש במקום; לנצל, מעשה אמן, את ההזדמנות הקטנה ביותר למארב, לבצע הסוואה במהירות ובחריצות, וללחום בעקשנות וברזב ערמה.

8.3.43 — הצלפים הרוסיים הנם קלעים מצויינים. יש להם סבלנות עצומה לשכב במארב משך שעות תמימות, או אף ימים, למען „תפוס" רצים-שליחים, נושאי תחמושת, מביאי קפה לעמדות הקדמיות, וכדומה. לעתים קרובות קרבים הם בלילה גם עד כדי